

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Sodalitatis B. Mariae Virginis. siue Exercitium Spirituale Christianae Pietatis

Véron, François

Coloniae Agrippinae, 1505 [i. e. 1605]

Capvt Octavvm. De vitiis & virtutibus, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46577)

EXERCITIUM
POSTERIORIS PAR-
TIS REGVLAE
VIII.

De vitijs à quibus declinare Soda-
les; de virtutibus quibus lucere
debent, de misericordiæ, & cari-
tatis officijs erga pauperes, æ-
grosq; potissimùm, & vita fun-
ctos exercendis.

PARS PRIMA.

*Quæ vitia declinare Sodales, adolescen-
tesq; potissimè debeant.*

v Otium.

Eccl 33.

Lib. 2. de

Consider.

Benedictus

in Reg. 9.

P R I M V M est Otium, atque Inertia.
Multam enim malitiam, ait Scriptu-
ra, docuit Otiositas: quam ideò B. Ber-
nard. matrem nugarum, & nouercam vir-
tutum; alij fomitem vitiorum, rubiginem
mentium, luem pestiferam, morbū lethali-
lem

lem, alij puluinar diaboli appellant: vnde *S. Chrysoſt.*
 celebre erat apud SS. Anachoretas Aegypti
 verbum, laborantem ab vno, otioſum
 ab infinitis oppugnari dæmonibus. Huic
 tanto vitio occurrendum honeſta & per
 petua occupatione. Vnde præclare B. Hiero
 nymus: Semper operis aliquid facito, vt
 te diabolus inueniat occupatum; nõ enim
 facilè capitur à diabolo, qui honeſto vacat
 exercitio.

*Cassian. lib.
 de ſpiritu a-
 cedia, c. 23*

Huic affine eſt Superbiæ peccatum. *2. Superbia.*
 Initium enim omnis peccati eſt ſuperbia,
 ait Spiritus ſanctus. Primò enim mentem
 à Deo auocat, fuitque primum peccatum;
 tam in cælo, quàm in terra, eſtque peccato
 rum omnium periculoſiſſimum: *Cætera*
 enim vitia, ait B. Auguſt. in malefactis val
 lent, ſola ſuperbia etiam in rectè factis eſt
 cauenda. Huius filiaſunt præſumptio, hy
 pocriſis, pertinacia, iactantia, ingratitude,
 aliorum contemptus, inobedientia, ambi
 tio, curioſitas in veſtibus maximè, & rebus
 alijs, quas omnes, & ſingulas filias vnà cū
 earum matre ſupra omnia deteſtatur, &
 punit Deus; ita vt ſolis ſuperbis, tanquam
 capitalibus & vnicis ſuis hoſtibus peculia
 ri modo, reſiſtere, hoc eſt obniti, perſequi,
 diſpergere, ac funditùs euertere dicatur.

Ex otio & ſuperbia, tanquam impuriſ
 ſimis lacunis, adoleſcētium peſtis ſumma *3. Libertas.*
 naſci-

nascitur libertas, siue licentia pro arbitrato viuendi faciendiq; oīa. Cuius impurissime luis studio stolidi, amētes, cæciq; adolescentes maturè literas & magistros, parentum oculos, monita, imperia; amicorum consilia, decretaq; maiorum omnium negligunt, rident nonnunquam, & exhibēt, omneque obedientiæ, & subiectionis iugum excutiunt, vt (quod falò credunt & iactitant) sui iuris sint, exleges, liberi, & potestatis suæ. At verò, tantum abest, vt libertate aliqua gaudeant, vt dirissimam potius & vitiorum, & cupiditatum, & mulierum, & dæmonum seruiant seruitutem.

4 *Gula.*

Ex superioribus monstris prodit gula, crapula, ebrietas, vitium ventris, & gutturis, quod castitatem prodigit, nutrit illecebram, & innumera vitiorum agmina ad animæ conflictum producit, vt docet B. Greg & quotidiana experientia.

5 *Lasciua.*

Gulam affectatur lasciua, & omnis turpitudine. *Semper enim saturitati iuncta est lasciua*, ait B. Hieronymus. Ad lasciuiam pertinent nō modò inordinatus omnis libidinosa voluptatis sensus & actus, sed & quæcunque ad eam viam sternere solent; saltationes inquam, ludi intemperātes, ioci impudentes, adspectus turpes, gestus impudici, impura colloquia, lectio amatoria, cantiones sordidæ, incessus mollis, effe-
mina.

minata vestium, & capillaturæ compositio, comendi corporis cura superflua, oculorum leuitas, & id genus alia, quæ tanquã libidinum faces, diabolique ad omnem turpitudinem arma, & omnis virtutis, bonorumque morum propinqua excidia, ab veris sodalibus, castisq; adolescentibus omninò fugienda sunt.

Consequuntur superiora flagitia, rixæ, contentiones, inimicitia, pugna, homicidia, & alia eiusmodi Christianæ caritatis pestes. Si quis contentiosus est inter vos, ait B. Paulus, nos talem consuetudinẽ non habemus, neque Ecclesia Dei. Seruum enim Dei non oportet litigare, sed mansuetum esse ad omnes. Si hoc B. Apostolus de contentioso dicit, quid de ijs dicit, qui ad ipsas pugnas, ad cædes, ad homicidia prouolant? qui inimicitias capitales suscitant, fouentque?

His finitimæ sunt calumniæ, contumeliæ, imprecationes, maledicta, irrisiones, detractioes, & id genus portentosa nequitie, ac vera opera diaboli, quæ qui agunt, regnum Dei non consequentur.

Addi his debent cætera linguæ vitia; mendacia, iuramenta, periuria, blasphemia, adulationes, doli & fraudes, quibus ficto sermone proximũ circumuenimus, quæ omnia ex superioribus, tanquam

6 Contentiones, &c.

7 Imprecationes, Maledicta, contumelia, detractioes, etc.

8 Mendacia, iuramenta, blasphemia

putidissimis fontibus, aut sentinis verius proficiscuntur: A quibus omnibus, ceu certissimis veræ pietatis naufragijs abstinentum est semper Sodalibus; quod ea sensim excipere soleant obliuio Dei & salutis propriæ, ac tandem contemptus Ecclesiæ ipsiusq; Dei, induratio sui ipsius, Infernus deinde, gehennaq; æterna.

PARS SECVNDA.

*Contra capitalia, & cetera iam allata
in signe antydotum.*

VIR quidam deuotus contra hæc vitia & peccata, sequentes sententias & decreta, quasi antydotum quædam expedere, & vsurpare solebat.

Contra Superbiam.

Vbi cognoui Deum altissimum pro me extremè humiliatum, nunquam adeò me deprimere potuit homo, quin maiori me vilipensione dignum iudicarem.

Contra Auaritiam.

Vbi cognoui animam meam nulla re posse satari, præterquam solo Deo meo, miratus sum, si aliud præter ipsum quærere debeam.

Contra Luxuriam.

Vbi cognoui corporis mei nobilitatem, & quòd mihi conceditur purissimum corpus Christi sumere in os meum, digni duxi omnibus modis laborare pro perpetua cordis, & corporis puritate.

Nulla

Nulla hominum infidelitas me pertur- *Contra In-*
bare potuit, dum perpenderem quam infi- *cundiam.*
delis Deo meo fuerim ego. Et quoniam
hic motus plerunq; infixus est naturæ ac
moribus, vt euelli ac vinci nequeat, si præ-
uidere hunc possum, ratione reprimo: Aut
si prius occupat⁹ fuerit animus ab indigna-
tione, quâ consilio prospici, aut prouideri
potuerit ne occuparetur, meditor quomo-
do animi mei motum vincam, iracundiam
temperem, ac iuxta diui Ambrosij præce-
ptum, resisto iræ, si possum, cedo, si non
possum.

Vbi gustavi cælestium ciborum dul- *Contra Gu-*
cedinem, nulla terreni edulij me seducere *lam.*
potuit ingluuies.

Vbi cognoui quòd Deus me tantum *Contra In-*
peccatorem in gratiam receperit, non po- *uidiam.*
tui aliquem hominem odisse, propter ip-
sius iniquitatem.

Vbi perpensi quòd post breuissimum *Contra A-*
laborem eterna conquiritur beatitudo, ni- *cediam.*
mis exiguum arbitratus sum, quemcunq;
ego toleraui laborem.

Complures vidi loquendo in pecca- *Contra vi-*
tum incidisse, vix quæquam tacendo; Sa- *tiū linguæ.*
pientem ergo esse iudicavi, qui nouit ta-
cere. Hinc iuxta D. Ambrosij monita, lin-
guæ meæ præcepi, vt proferat sermones
libra examinatos iustitiæ, vt sit grauitas

in sensu, in sermone pondus, atque in verbis modus, ut fiam mitis, mansuetus, atque modestus.

Contra iniurias.

Quando aliquis mihi conuitiatur, lacessit, ad violentiam prouocat, ad iurgium vocat; tunc silentium exerceo, tunc mutus fieri non erubescio. Peccator est enim, qui me prouocat, qui iniuriam facit, & me similem sui fieri desiderat. Si retulero contumeliam, dicetur, ambo conuitiati sunt; vterque condemnatur, nemo absoluitur. Iusti esse iudico dissimulare, nihil loqui, tenere fructum bonæ conscientiae; plus committere bonorum iudicio, quam criminantis indulgentiae, contentum esse grauitate morum suorum. Hoc est enim filere à bonis. Occurrit mihi exemplum Dauid, quando maledixit ei Semei. Impium, sibi ipsi poenam esse, iustum verò sibi ipsi gloriam, ac vtrique aut bonorum, aut malorum operum mercedem ex seipso solui.

Contra omnia vitia.

Cum Dominicæ Passionis, & mortis amaritudinem ad memoriam reuoco, nihil adeò est asperum, quod non equanimiter portem.

PARS

PARS TERTIA.

Virtutes quæ Sodales, maximeq; adolescentes decent.

ANTE omnia se offert Dei Timor, *1. Timor Dei.*
 non tam virtus, quam virtutum omnium fons, & principium. Initium enim sapientiæ, ait David, Timor Domini. Quam sit hic omnibus necessarius, innumeris propè locis sacra Scriptura docet. Si non, inquit Sapiens, in timore Domini tenueris te instanter, citò subuertetur domus tua. Timor autem hic duplex est; Seruilis, pœnæ scilicet, ideoque imperfectus, & aliquando desiturus, & Filialis, culpæ nimirum, perfectus, & perperuus. Priorem excitât tria potissimè. Vindicta quam exercuit Deus etiam in hoc mundo in peccatores: Meditatio mortis & iudicij, & considerata pœnarum gehennæ æternitas. Filialem tria similiter animæ ingenerant; admirabilis Dei potestas, & imperium in omnes & singulos homines, ipsorumque penitiores conceptus & cogitationes; inæstimabilis pretij gratiæ Dei vera cognitio, à qua excidere supra res mundi omnes extimescere debemus. Verum enim est illud B. Thomæ pronunciatum; bonum gratiæ vnus maius est quam bonum naturæ totius vniuersi: Postremò, peccati

cati horror, & deformitas, & quod nihil magis eo oderit Deus, cuius vel umbram in filio suo vnigenito animaduersam Pater æternus, ad ipsam vsque Filij eiusdem sui dilectissimi mortem persecutus est. Odium id peccati agnoscens. Dauid; Mane, inquit, adstabo tibi & videbo, quoniã non Deus volens iniquitatem tu es.

Psalm. 5.

*2. Humili-
tas.*

Ex hoc Dei timore nascitur summa in hominibus cura bonæ conscientia, sui cognitio, ipsaque virtutum omnium origo & custos humilitas: ad quam via, teste D. Bernardo est humiliatio, & depressio. Unde qui non potest humiliari, non poterit vnquam ad humilitatem prouehi. Alij cum rancore humiliantur, alij patienter, alij libenter. Primi rei sunt, sequentes innoxij, tertij iusti. Qui autem dicere potest, Bonũ mihi Domine, quia humiliasti me, is verè humilis est. Non potest id dicere qui inuitus tolerat, multò minus qui murmurat. Hæc sanctus vir omnia.

*Serm. 34.
in Cant.*

*3. Obedien-
tia.*

6. 3. p. 3.

Humilitatem sequitur Obedientia, ipsius Princeps filia, de qua superius aliquid diximus. Vnicam tantum veri obedientis descriptionem ex D. Bernard. adijciemus. Verus obediens, ait, mandatum non procrastinat, sed statim parat aures auditui, linguam voci, pedes itineri, manus operi, & se totum intus colligit, vt mandatum

datum peragat imperantis; neque attendit quale sit, quod præcipitur, sed hoc solo contentus est, quia præcipitur.

Obedientiam comitatur Patientia, altera humilitatis filia, ad quam egregia est B. Augustini exhortatio. Fili, si ploras, noli cum indignatione, noli cum typho superbiæ. Vnde plangis? Quod pateris medicina est, non pœna; castigatio, non damnatio. Noli repellere flagellum, si non vis repelli ab hæreditate; noli attendere quam pœnâ habeas in flagello, sed quem locum in testamento.

Superiores sequitur Sobrietas, corporis tutela, pudicitia munimentum, magistra ingeniorum, vitiorum profuga, virtutum omnium singulare subsidium.

Sobrietatem consequitur Castitas; cuius pulcherrimæ virtutis conseruandę studio, innumeri vtriusque sexus viri & fœminæ, pueri & puellæ non modò corporis voluptates mundi que delicias auersati sunt, sed etiam familiæ, generis que propagationem, quæ tanti apud homines ducitur; immò vitam ipsam, qua nihil cariùs homini, contempserunt, immò leonibus, flammis, gladiis, horrendisque cruciatibus non libenter tantùm, sed alacriter etiam obiecerunt. Castitatem autem sex conseruant, ait Cassiodorus, Sobrietatem.

4. Patientia.

Super Psal.

99.

5. Sobrietas.

6. Castitas.

Super Psal-
mos.

tas, operatio, asperitas cultus, inhibitiō seu suum, raritas sermonis, euitatio opportunitatis, personæ, loci, & temporis. Eandem iuuant, & augent Oratio, Meditatio nouissimorum, cultus B. Virginis, Mortificatio interior cogitationum & affectionum, Mortificatio externa corporis, asperaque ipsius tractatio per ieiunia, vigiliis, cilicia, verbera, &c. & frequens Sacramentorum vsus.

7. Mansuetudo.

Maximè illustrat, & hominibus gratos efficit omnes sui studiosos Mansuetudo. Mansueti autem siue mites sunt, ait B. August. qui cedunt improbitatibus, & non resistunt in malo, sed vincunt in bono malo. Et B. Hieronymus: Mitis est, què non rancor, vel ira afficit, sed omnia æquanimiter sustinet, non irritat, nec irritatur, nò nocet, nec nocere cogitat.

8. Caritas.

lib. de laude caritatis.

Has perficit omnes Caritas Dei & proximi, quæ vniuersæ legis est plenitudo; in qua commendanda totus est Christus; S. Ioannes Euangelista, S. Paulus, cæterique Euāgelistæ, Apostoli, Doctores. Sola enim est, ait B. Augustinus, quæ vincit omnia, & quæ vbicunque fuerit, trahit ad se omnia. Scientia si sola, inflat, quia verò caritas ædificat, scientiam non permittit inflari. Non numerositas operum, non diuturnitas temporum, sed maior caritas, meliorque

SODALITATIS. 313

liorque voluntas auget meritum. In caritate pauper est diues, sine caritate omnis diues est pauper. Hæc omnia B. Augustin⁹. Videant ex his quàm cæci, & amætes, infaniqu; sint, qui caritatē Dei vel proximi tam facile lædunt, lacerant, violant.

Omnes has virtutes ornat, & decorat *9. Modestia.*
 Modestia, vox quædam corporis & animi *1. Offic. 12.*
 motus, ait beatus Ambrosius, & ex motibus externis homo cordis nostri absconditus aut leuior, aut iactantior, aut turbidior, aut contrà grauior, & constantior, & purior, & maturior estimatur. Immodestia malā naturam indicat, naturā bonam corrumpit. Adolescentes autem maximè decet & ornat modestia, quibus, etiamsi pauperes & abiectæ conditionis sint, plurimum ornamentum accedit ex benè compositis moribus. Contra quoscunque etiam diuites & nobiles deformant argumenta omnia immodesti, & incompositi animi, qualia sunt contentiones, maledicta, conuitia, responsationes aduersus imperata maiorum, iniuriæ in alios irrogatæ, arrogantia, contumacia, quæ omnia modestiæ cōtraria B. Paulus dicit. Maximè autem omniū modestiæ aduersantur verba, aut gestus turpes, quos inter turpissimus, & modestiæ inimicissimus, ludus desultorius, siue saltatio, viua imago leuitatis. *Vbā*

salta.

salutatio (ait B. Chrysoſt.) *tibi diabolus*. In veſti-
tu denique non minus neceſſaria eſt ado-
leſcentibus modeſtia. Nam S. Hierony-
mus iuvenes nimium ornatos, comptoſq;
peſtes vocat, & venena pudicitia. Quòd ſi
periculum tale in veſtium cultu tibi non
adſit, perpetuum certè eſt, vt peccatum
adſit inanis gloriae, ſine qua S. Gregorius
delicatas, & ſumptuoſas veſtes nunquam
eſſe confirmat.

*Homil. 40.
in Euang.*

*10. Conſtan-
tia & Per-
ſeuerantia.*

Has omnes coronat Conſtantia, ip-
ſiusque, teſte D. Bernar. filia perſeuerantia.
Sicut enim vè his dicit Scriptura, qui per-
diderunt ſuſtinentiã, ita beatus à Domino
dicitur, qui perſeuerauerit vſque in finem.

*lib. 1. moral.
c. vlt.*

Ad ſuriã.

*Inceſſum ergo bonum agitur, ait D. Gregorius, ſi
ante vitæ terminum deſeritur. Et B. Hieron.
Non queruntur in Chriſtianiſ initia, ſed fini; nõ
inchoaſſe, ſed perfeciſſe virtus eſt.*

Danda igitur enixè Sodalibus opera,
vt in bono, quod per Dei gratiam inchoã-
runt, ac in pietatis exercitiis, quæ in hac
Congregatione ſuſceperunt, conſtanter
vſque ad finem perſeuerent.

Prou. 8.

Qui mollis, & diſſolutus eſt in opere
ſuo, ait Sapiens, frater eſt ſua opera diſſi-
pantis. Molles ſunt ac flaccidi, qui ad pri-
mam tentationem ſuccumbunt, qui quam-
cunque in partem à prauis Sodalibus trahi
ſe ſinunt, quos ſtatim laborum tædet, qui
mini-

minimo negotio à bono proposito desiliunt, quid denique manum mittentes ad aratrū, statim respiciūt retrò; ac propterea, teste Deo ipso & iudice summo, apti non *Luc. 9.* sunt regno Dei.

Quapropter qui perseuerare vult in finem, opus in primis habet animo alacri, generoso, constanti in Dei timore, cultu, & obsequio, ac bonis operibus exercitato, & assuefacto, qui vim sibi nonnūquam afferat, qui nec impiorū improperiis, nec multitudine peccantium, nec dæmonū fremitibus, nec mundi, carnisque blanditiis, nec denique molestiis, ac difficultatibus vllis fatigatus, acceptum semel sanctæ vitæ propositum deserat; obiiciatque illud Saluatoris oculis suis perpetuò, Regnum cælorum vim patitur, & violenti (non molles, non dissoluti, non inconstantes) rapiunt illud. Deinde vtile ac necessariū est, vt quo propiùs ad metam accedit, eo cursum intendat magis, nunquàm verò remittat, ne fortassis in tam propinqua victoria alius brauium auferat. Hinc B. Franciscus post *In vita ei,* stigmata dominicæ Crucis in corpore accepta, post multorum annorum labores *C. 14.* maximos, paulò ante mortem dicebat fratribus; Incipiamus, fratres, seruire Domino Deo nostro, quia vsque nunc parùm profecimus.

PARS

 PARS QUINTA.

Adiumenta octo ad has virtutes comparandas.

*Ad Celan-
tiam.*

Sicut sola apud Deum libertas est, ait B. Hieron. non seruire peccatis: ita summa apud Deum est nobilitas, clarum esse virtutibus. Scientia ergo, & omniseruditio, generis & familie splendor, honores & diuitiæ, & quicquid in mundo magnum est & excelsum, magno illi excelsoque Deo, & Angelis eius foetet, si à vera virtute destitutum sit.

Psal. 84.

Quocirca Christianorum omnium prima, & postrema cura, industria, sollicitudo, studium in vna virtutis exercitatione collocari debet: vt nimirum quotidie eant de virtute in virtutem, donec videatur Deus Deorum in Syon. Ea est sciëntia, ea veritas, quam per coeternam sibi sapiëntiam, Christum Iesum, dedit Deus in salutem plebis suæ: cuius, scilicet beneficio, sine timore, de manu inimicorum nostrorum (dæmonum, & vitiorum) liberati, seruiamus illi omnes in sanctitate & iustitia coram ipso, omnibus diebus vitæ nostræ.

Lut. 1.

Adiumenta autem ad harum virtutum acquisitionem opportuna non pauca sunt. *1. est, maturum earum studium, à primis ipsis quoad*

(quoad fieri potest) annis. Mollis enim & flexibilis adhuc ætas, antequã flagitiis, prauisque moribus corrupta sit, ad virtutem, & omne bonum est aptissima. Propterea propheta Hieremias, ait, inquit viro, cum portauerit iugum Domini ab adolescentia sua.

1. *Adiumentum.*

Maturum virtutis studium.

Ihren. 3.

2. Assidua virtutum exercitatio & cultus. Quocirca quoties datur occasio, (& datur ea sæpè, & propè quotidie) aliquos virtutum harum actus facere Sodales debent,

2. *Assidua earum exercitatio.*

ut longo earum usu, & frequentatione actuum, sensim habitus quidã virtutis com-
paretur; quẽ consequi & excipere solet ob-
lectatio quædã, & facilitas cuiusq; virtutis
exercendæ.

3. *Vsus, & consuetudo bonorum.*

Vsus quidam & cõsuetudo bonorum virorũ, quorum exemplis, monitis, & reprehensionibus nonnunquã, ad virtutis perpetuũ studium inflammemur. Ea fuit Sanctorum quotidiana praxis, veluti simulacra quædam spirantia, & actiuosa, proborum virorum, siue Superiorum & magistrorum, siue sibi æqualium, ac etiam inferiorum mores obseruarent, & ad eorum normam suos postea componerent.

4. Priuata consuetudo, & vsus amici alicuius intimi, virtute & moribus cõspicui, qui sincerus sit, & fidelis, ac egregie in Domino amicus. De quo Spiritus sanctus ait, Amicus fidelis, protectio fortis, qui inuenit

Eccle. 9.
cum

eum, inuenit thesaurum. Inter duos ergo amicos lex sit & vinculum mutuò sese obseruandi, notandi, admonendi, reprehendendi; ac singulis septimanis præstituto die aliquo sincerè, & candidè aperiendi, si quid præter virtutem & officium in gestu, verbo, opere ab alterutro factum sit, quouis loco, & tempore. Incredibile est, quantæ eius intimæ & sanctæ amicitiaë utilitas sit, & voluptas. Tali inter se amoris vinculo nexuque coniuncti fuerunt olim duo illa Orientis lumina, S. Basilius, & Gregorius. 5. Quotidiana sui sub vesperum discussio; quantum scilicet singulis diebus in virtutis operatione vel promouerimus, vel recesserimus.

5. Quotidiana sui profectus discussio.

6. Nouissimorum meditatio.

6. Stimulos mirabiles ad virtutum cultum sufficit crebra Nouissimorum meditatio; vt nimirù quas tunc optabimus virtutes, & earum multiplicata opera, iam nobis tempore ea conquiramus, & amplificemus. Propterea sequenti parte subiicimus de iis aliquid 7 Vitæ Christi, & B. Virginis, Sanctorumq; exempla tanquam perfectæ virtutum omnium ideæ, perpetuò oculis nostris proposita esse debent.

7. Exempla Christi B. Virg. & SS. Obseruanda. 8. Oratio.

8. Denique frequens SS. librorum lectio, verbi Dei auditio, Sacramentorum frequentatio, & oratio, eximia sunt ad virtutes omnes comparandas vel conseruandas præst-

præsidia. Præclara est, & planè aurea beati Thomæ Aquinatis oratio, cuius initium (*Concede mihi misericors, &c.*) ad virtutes propè omnes obtinendas aptissima. Eam tu pete ex Officio B. Virginis, ac si voles, quotidie & verbis, & factis exprime.

Subiiciemus tamen ad singulas virtutes, de quibus supra facta mentio, Dei gratia obtinendas, preces singulas: quibus vtiliter, & opportunè præmittere poteris hymnum *Veni creator*; vel *Veni sancte Spiritus, & emine cælitus, &c.* vel certè, *Aue Maris stella*, ad B. Virginem, vt eius intercessione eas virtutes faciliùs consequi, & exercere possis.

ORATIONES AD IMPETRAN-
dam sapientiam, timoremq; Dei: hu-
militatem, Castitatem, carita-
tem, & ceteras virtutes
accommodata.

Fragilitatem nostram, quæsumus Do- *Ad impe-*
mine, propitius respice, & saporè no- *trandam*
bis æternæ Sapientiæ benignus infun- *Sapiètiã.*
de, vt eius dulcedine melliflua prægustata,
omnia terrena valeamus despiciere, & tibi
summo bono, audenti desiderio iugiter ad-
hærere. Per Dominum, &c.

Da

*Ad S. Deū
timorem.*

DA nobis, quęsumus Domine, sapientia tuę initium, verę iustitię fundamentum, virtutum omnium custodiam, & propugnaculum, sanctum timorę tuum; vt & debilitati nostrę timētes, & iudicia tua pertimescentes, quicquid nos à te, tuąq; gratia diuellere potest fugiamus, vitamque nostram summa solitudine, & circumspectione componamus. Per Dominum nostrum, &c.

Ad humilitatem.

DEus, qui in filij tui humilitate iacentem mundum erexisti; illumque verę humilitatis magistrum nobis esse voluisti; infere, quęsumus, cordibus nostris tantę virtutis amorem, vt omnem vanam nostri complacentiam, omnē mentis tumorem, omnem proprię glorię appetitum, & quicquid interiūs, exteriusve superbiam & vanitatem sapit, despicientes, tua gratia verē humiles facti, in æterna gloria exaltari mereamur. Per eundem Dominum, &c.

*Ad obediē
tiam.*

OMnipotens sempiternę Deus, cui cęli, terra, mare, & omnes creature obediunt, quiq; humano generi ad imitandum Obedientię exemplum Saluatorem nostrum carnem sumere, ac tibi vsq; ad mortem Crucis obedire voluisti; concede quęsumus nobis supplicantibus simplicem ac perfectam erga te, & superiores
nostrōs,

nostros, ministros tuos obedientiã; vt omni loco, & tẽpore, tam in arduis, asperisq; rebus, quã facilibus, & iucundis, illorum dictis acquiescamus; velleque ac nolle nostrum cum omni resignatione submittamus, ac tandem ad promissa obedientibus premia feliciter pertingamus. Per eundem Dominum, &c.

Deus, qui vnigeniti tui patientia anti- *Ad patientiam.*
qui hostis contriuiisti superbiam; da nobis, quãsumus, quã idem piẽ pro nobis pertulit dignẽ recolere; sicque exemplo eius nobis aduersantia æquanimiter tolerare. Per eundem Dominum nostrum, &c.

Omnipotens sempiternus Deus, qui per *Ad Sobrietatem.*
continentiam salutarem, & corporibus mederis & mẽtibus, maiestatem tuam supplices exoramus, vt omnia voluptuaria, & superflua refecãtes, deuotio nos sancta lætificet; quatenus terrenis affectibus mitigatis, facilius cœlestia capiamus. Per Dominum, &c.

Deus innocentia restitutor, & amator, *Ad Castitatem.*
qui mundis corde, puritateq; nitentibus animis tui visionem re-promittis, quiq; filij tui, & sacratissime matris eius exemplo celestem castitatis docuisti virtutem, da nobis quãsumus mundum, purum, ac perfectẽ amãtem castitatis spiritũ;

vt refloteat. caro nostra vigore pudicitie,
& sanctimonie nouitate; quo de manu
repta tartari, mentique obsecundans sua,
resurrectionis cum ea gaudium in Ange-
lorum, sanctorumque omnium societate
consequatur. Per eundem Dominum no-
stum, &c.

*Ad mansue-
tudinem.*

DEus, qui sedes ducum superborum de-
struis, & si dere facis mites pro eis; da
nobis illam mansuetudinem, quam
nobis mitis ille Agnus, filius tuus vnigeni-
tus, & verbis ostendit, & factis; vt nulla in
corde nostro amaritudo, nulla in verbis
impatiensia, nulla in operibus vindicta re-
sident; sed instar agni mansueti, inter iniu-
rias, & huius vitæ incursum pacifice & quie-
tè æternum tibi seruire valeamus. Per eun-
dem Dominum, &c.

*Ad carita-
tem.*

DEus, qui diligentibus te bona inuisi-
bilia præparasti, infunde cordibus no-
stris inuolabilem tuæ caritatis affe-
ctum, vt te in omnibus, & super omnia di-
ligentes, promissiones tuas, quæ omne de-
siderium superant, consequamur. Per Do-
minum nostrum, &c.

*Ad mode-
stiam.*

DEus, & creator noster, qui omnia in
numero, pōdere, & mēsurā creasti, tē-
pera ab inutilibus cogitationibus cor
nostrū, affectus animæ moderare, refrena
linguam, appetitiones cohibe, internum
extet-

externumq; hominem totum componet
vt Angelis, & hominibus nostra nota mo-
destia te Deum Patrem, & quem misisti Je-
sum Christum, ac paraclētū Spiritum glo-
rificet, cui gloria & honor in secula seculo-
rum. Amen.

Deus, qui iustificas impium, & nō vis
mortem peccatorum; maiestatem
tuam suppliciter deprecamur, vt nos
famulos tuos de tua misericordia confidē-
tes cœlesti semper protegas auxilio, & assi-
dua protectione cōserues; vt tibi iugiter fa-
mulentur, nullisq; tentationibus à te sepa-
rentur; sed constanti virtutū exercitio ad
tua promissa currentes, cœlestium bono-
rum facias esse consortes. Per Dominū, &c.

*Ad perse-
uerantiamp.*

PARS QUINTA.

*Considerationes pulcherrimæ hominis
mentem ad Dei amorem ex-
citantes.*

1. **D**omine mi, ad hoc creasti me, vt a-
mem te: da mihi vt possim facere,
ad quod creasti me.
2. Nimis audax sum ego creatura tam ab-
iecta, quæ petam amorem tam sublimem.
Vellem petere aliud humilius, quod meæ
utilitati par esset: sed quid faciam, quan-
do

P

do

do tu iubes vt amem te? quando m' naris si non amem te? quando mortuus es, vt amarem te?

3. Iubes vt nihil magis petam à te, quàm vt amem te. Et quidem vsque eo desiderasti, vt amarem te; vt cum me videres frigidius amare, institueris Sacramenta miræ virtutis, vt cor meum transformares in amorem tuum?

4. Deus meus, quid sum ego apud te, vt imperes mihi, vt amem te? vt ad hanc rem, tam varias, & nouas artes inueneris? Quid, inquam, sum ego apud te, nisi calamitas, tormenta, & uix? Et quid tu mihi es, nisi salus, requies, & omne bonum? Quod si tu me talem amas, quomodo ego te talem erga me non amem? Indignus sum, qui amem te Domine, sed tu dignus es qui ameris à me. Concede mihi, vt audeam amare te?

5. Deus meus, amor ex quo omnes amores fluunt, cur non absorbor hoc igne amoris tui? Deus meus, bonitas ipsa, per quem bona sunt omnia, quæ bona sunt: quare non amem te, cum sola amoris materia sit bonitas?

Deus meus, pulchritudo à qua omnis pulchritudo, quare non amo te, cum pulchritudo sic rapiat omnium corda ad se.

6. Si non amo te, propter hoc, quod es in te; cur saltē non amo te propter hoc quod es in me? filius amat Patrem, quia ab illo quod est accepit. Membra amant caput, & pro illo se exponunt periculo; quia ab illo, in eo quod sunt, conseruātur. Effectus omnes amāt suas causas; quæ ratio ex omnibus deest tibi Deus meus, ob quam non debeam amare te? Tu mihi dedisti, vt essem, & dedisti mihi perfectiūs, quàm parentes mei. Tu me conseruas multò perfectiūs, quàm caput membra; quare ergo nō amem te?

7. Discedite à me creaturæ omnes, procul discedite à me: nec vos mihi, nec ego vobis rectè coniungor. Si vos seruos & ministros mihi esse voluit Dominus, eritne ratio, vt tu, anima mea, tanquàm adultera, fidem frangas tali sponso? prodesne Dominum tuū per illos ipsos seruos, quos tibi concessit?

8. ERGO, DEVS MEVS, cūm omnia tua sint, cur non amem te? cur non tibi tradam totum cor meum? cur non semper ardeam cœlesti tuo igne, Ô IESU dulcis, Ô IESU amor.

 PARS SEXTA.

Considerationes peregregiæ de beneficijs Dei, ad Meditationē accommodatissimæ, ad augendam Deuotionem opportunissimæ.

De beneficio Creationis.

1. **A**B æterno prædestinavit te Deus, & dilexit perpetua caritate; creavit te tempore, quo ei placuit; & inter nobilissimas creaturas te constituit, nō lapidem, aut aliud quid simile creans.
2. Impendit tibi corpus cum membrorum integritate, complexionis sufficienti bonitate, & sexus nobilitate, ad ei seruendam te aptum faciens: tribuit etiam tibi animam, creans eam ad imaginem, & similitudinem suam, sui capace, immortalē, & exornatam multis virtutibus, & potentiis.
3. Dedit tibi Angelum custodem à tuæ conceptionis hora in utero matris tuæ, qui te custodiret, & multis beneficiis donaret.
4. Largitus est parentes Christianos, ex quibus nascereris Christianus, non Sarcenus, aut Iudæus, & bonos parentes, & in tempore fidei Christianæ.

s. Crea-

5. Creauit te ad gloriam, & sui fructio-
nem, & coelum, ignem, aërem, aquam, &
terram, & omnia, quæ in eis sunt ad tuum
vsum, non indigens ipse nec te, nec illis;
nec alio, quàm sua bonitate inuitatus, &
illectus.

De beneficio Gratificationis.

1. **G**ratificauit te in dilectissimo Filio
suo, nō parcens ei, sed largiens eum
tibi, in pretium, exemplū, & socium.
2. Dedit tibi Spiritum sanctum in signū
adoptionis, priuilegium dilectionis, & in
auxilium desponsationis, sua tibi commu-
nicans bona, fructus, & inspirationes.
3. Impendit tibi sacramenta; & primò san-
ctam Ecclesiam, vbi in diluuiō peccatorū,
sicut Noe in arca, posses saluari, donauit.
4. Abluit te Baptismate, in quo tibi in-
dulsit originalem culpam, restituit inno-
centiam, vocauit te suo nomine Christia-
num, in sui memoriam filium Dei, & hæ-
redem regni coelorum te constituit.

De beneficio vocationis.

1. **P**assus est te, licet post recepta bene-
ficia à Deo auersum, & per diuersa
scelera ad creaturas cōuersum; noluit

te in tali statu permanere, & damnare.

2. Te multifariam errantem sæpè reuocauit, modò per internas inspirationes, modò per aliorum admonitiones, quãdoque per Scripturæ sacræ exhortationes; & per suorum beneficiorũ largitiones, nonnunquàm per gloriæ & suppliciorũ ostensionem; & aliis multis modis.

3. Donauit te bona voluntate, quæ suorum munerum est principium, mentis tuę surditatem confregit, ardens desiderium proficiendi dedit, conuersionis obstacula repulit.

4. Quoties ad eum conuerti uoluisti, ad instar prodigi Euangelici paterno te recepit; gaudio, amplexando, de osculando, & primam stolam restituendo, & anulum.

5. Præter hæc, quod te pœnitentem recepit; de seculo fortassis te eduxit, sicut Loth de Sodomis, & Abraham de Chaldeis, Noe de diluuiò, & Ionam de utero ceti, & ventre lupi. Coniunxit te cõuentui bonorum, custodiens à conuentu malignantium.

De beneficio Iustificationis.

M Vtauit voluntatem tuam, vt opera pœnitentiæ, quæ tibi prius erant amara, fieret dulcia; & quæ prius erant
dul-

dulcia, fierent amara: dando etiam tibi peccandi in hoc & in illo continentiam, quod est insigne donum.

2. Dedit tibi hactenus perseuerantiam, & constantiam, sine qua nemo saluatur; cum multi, qui melius inceperint, non perseuerauerint. Concessit quoque constantiam spem & gratiam, ne ab incepto desisteres, sed sperares veniam, gratiam, & gloriam te ab eo consecuturum, de hoc te certum quasi faciens diuersis modis internarum consolationum.

3. Tribuit tibi Sacramenta sui pretiosi corporis, & sanguinis in viaticum peregrinationis tuæ, in sacramentum vnionis, & in sacrificium redemptionis.

4. Exhibuit tibi sanctas scripturas tanquam speculum, vbi tuos defectus valeas contemplari, affectus inflammare, magis ac magis purgare, & illuminare, ac iustificare.

5. Tradidit ornamenta, & exercitia virtutum, quibus foeditatem tuorum peccatorum reperires, & non in iustificatione deficeres; sanctos tibi in exempla contulit, quibus accendaris, & instruaris.

De beneficio Gubernationis.

1. **C**onseruauit te in esse, dans tibi augmentum, & esse iucundum & sanum, cum ex te sis nihilum: te etiam conseruauit à tantis periculis, lāguoribus, hostibus, &c. adhæc subministravit tibi victum, alimentum, domum, &c.
2. Conseruauit propter te creaturas cæteras, ministrans successiones temporum, producēs diuersitatem florum, fructuum, &c. ad tollendum fastidium.
3. Te erexit non solum per prospera, sed etiam per aduersa, imò & circa te est ita sollicitè intendens, ac si ei non esset cura aliorum, & semper est tibi præsens, omnia opera tua prospiciens, mittitque semper Angelos suos miro ordine, qui te iuent, dirigant, &c.

De beneficijs Angel custodis, & hominis ingratitude.

Considera, quoties Angelū custodem tuis flagitijs offendisti,
 Quoties ille errātem ad viam salutis te reduxit
 Quot pericula ipsius ope, & charitate euasisti.
 Aliquando fortasse fuisses ab alio ex improuiso occisus.

In

In itineribus à latronibus, & aliis periculis
reseruauit.

In fluminibus, vel mari, ne submergere-
ris, tibi adfuit.

Quoties fecit, ne cibus, vel aër infectus tibi
obesseret.

Quoties ne equi calce, vel regulæ casu læ-
dereris.

Quoties spiritus fornicationis ab illo ex-
pulsus est.

Quoties, ne ira concitatus proximo noce-
res, te cohibuit.

Quot laqueos demonum ipsius ope à pue-
ritia vitasti.

Quoties in peccato hærentem diabolus te
suffocasset, nisi prohibuisset.

Quando in peccatum incidisti, ad confes-
sionem te excitauit.

Bona consilia in dubiis continuò tibi sug-
gesserit.

Tua ingratitude offensus, te iuuare non
desijt.

Vide, quàm sis illi obligatus, & quam re-
feras gratiam.

 PARS SEPTIMA.

Considerationes perbreues, ad sui
cognitionem, peccati odium,
Deiq; ingenerandum timorem
vtillissimæ.

De miseria hominis ex parte corporis.

Considera te olim nihil fuisse.
Animal irrationale creari potuisse.
Conceptum esse cum sorde peccati.
Filiū iræ, & inimicum Deo factum.
Quo cibo nutritus sis in vtero.
Quam miserè editus in lucem.
Quam grauis alijs in infantia.
Te nunc vas esse putredinis plenum.
Morbis innumerabilibus obnoxium.
Educatum in lachrymis.
Viuentem in miserijs.
Moriturum in Angustijs.
Escam futurum vermium.
Quod nunc es, fuisse olim mortuos.
Quod illi sunt, te paulò post futurum.
Hic corpus vermibus, illic animã tormen-
tis cruciari.

De

*De miseria hominis ex parte
anima.*

Considera, vt ex nihilò creata.
 Labe carnis inquinata.
 Infirmirate, & ignorantia plena.
 Quæ pericula post Baptismum.
 Primum lethale peccatum mortem animæ
 attulisse.
 Quàm multa flagitia illi postea accreue-
 rint.
 Hinc seruam esse peccati, & Dæmoni sub-
 iectam.
 Quot tentetur carnis titillationibus.
 Quot huius sæculi illecebris.
 Quot illusionibus Dæmonis.
 Vitam hanc mare esse æstuosum.
 In finitis perturbationibus subditam.
 Potentiam inimicorum maximam.
 Prælium animæ periculosum.
 Terram durum exilium.
 Infernum horrendum receptaculum.

De effectis peccati.

Considera maculari Baptismalem a-
 nimæ pulchritudinem.
 Priuari animam dulcedine diuinæ gratiæ.
 Offenso Creatore, iniuriam fieri cæteris
 creaturis.

P 6 Ami-

Amicam fieri Luciferi, & servam peccati.
 A scribi numero reprobatorum omnium.
 Ex vno peccato in aliud præcipitari.
 Derelicta synderesi, omnia perperam agere.

Intellectus lumen obscurari.
 Memoriam vim ad diuina minui.
 Voluntatem illicitis inflammari.
 Appetitum sensitium perturbari.
 Merita Christi parum animæ prodesse.
 Sanctorum, & iustorum satisfactionibus priuari.
 Præteritorum benefactorum fructu spoliari.
 Inspirationes sanctas consuetudine peccandi suffocari.
 Cælum claudi, Infernum aperiri, pœnas indies augeri.

De castigatione peccati.

Lucifer ob superbiam è cœlo in æterna tormenta detrusus est.
 Adam ob inobedientiam ex deliciis in miseria est eiectus.
 Totus Terrarum orbis ob luxuriam diluuiò obrutus.
 Quinque vrbes ob libidinem diuinitus conflagrârunt.

Ob

Ob inuidiam, Dathan, & Abiron hiatu ter-
ræ absorbentur.

Furtum infelicis Acham lapidatione mul-
ctatur.

Audacia Ozæ repentina morte puni-
tur.

Adulterium David seueriffimè castigatur.
Iesabelis impietas præcipitio, & canum di-
laceratione.

Blasphemia Senacherib exercitus strage, &
ipsius interitu.

Superbia Regis Antiochi horrendo mor-
bo pediculari.

Sacrilegium Ananiæ & Saphiræ morte re-
pentina.

Peccata nostri temporis, peste, bello, & a-
lijs incommodis.

Christus, vt peccatum deleret, cruci affi-
xus est.

Illud tandem in penetralibus inferni ob-
serabit.

Quid facias miser, tot peccatorum ponde-
re oppressus?

PARS OCTAVA.

Considerationes utilissimæ de
quatuor Nouissimis.

De morte ex parte corporis.

Considera statum morientis ex graui-
tate morbi, & agonis.

Quid profint medici, eorumq; reme-
dia, & consilia.

Quid iuuent parentum, & amicorum la-
chrymæ.

Solius Dei, quem offendit, iudicio relin-
qui.

Mundus eum deserit, quem ipse tantoperè
desiderabat.

Omniū possessione cedere cogitur.

Rerum omnium creatarum vsu priuatur.

Singulorum membrorum dolore torque-
tur.

Quinque sensus paulatim eum deserunt.

Nudus, vt ingressus erar, discedit è vita.

Cadauer vix ad paucas horas ab amicis do-
mi toleratur.

Vbi forma, doctrina, vel prudentia, quam
admirabaris?

Quæ memoria erit de ipso post aliquot an-
nos?

Cadauer vermibus deuorandum obijci-
tur.

Sic statutum est omnibus semel mori.

Hora, locus, modus incertus.

*De morte ex parte anima in peccato
existentis.*

Considera, vt anima cognoscens finem suæ peregrinationis obstupescit.

Exitum viæ, quam ingressura est, timens, ingemiscit.

Corpus, quod delicatè tractauit, cogitat esse relinquendum.

Luenda videt quæcunque fecit, & cogitauit.

Dæmon, quicquid contra Deum commisit, importunus obijcit.

Ideam maximè excruciat, quòd in vita carissimum fuit.

Tetris dæmonum spectris horribiliter excitatur.

Nunc cognoscit, quàm imprudenter vixerit.

Quàm melius esset poenitentiam, quàm voluptatem coluisse?

Intus sentit conscientiam accusantem, ac se condemnantem.

Horret prodire ante offensi Iudicis conspectum.

In singula momenta tremèdam ipsius sententiam

sententiam

tentiam expectat.

Circumspicit vndique, & defensorem non inuenit.

Soluta corpore, ignotas regiones ingreditur.

Ab Angelo custode, cuius monita cōtempnit, deseritur.

A dæmonibus quibus obediuit, violenter rapitur.

Aeternis tandem Inferni flammis addicitur.

De morte ex parte animæ iustæ.

Considera, quomodo gaudeat iam aduenisse finem laborum.

Corpore, quod semper domitum habuit, quàm libenter spoliatur.

Memoria ieiuniorum, ac pœnitentiæ plurimum recreatur.

Contra dæmones viuæ fidei clypeo munitur.

Spei ad miniculo contra desperationē confirmatur.

Virtutum fragrantia mirificè delectatur.

Sanctorum præsentia in ultimo conflictu recreatur.

Dæmonum irruentium agmina Christi munere dissipantur.

Ecclesiæ, & amicorum precibus mirum in modum reficitur.

Sacra-

Sacramentorum, quæ coluit, salutarē vim
experitur.

Intus habet conscientiam pacatam, extrin-
secus Angelum consolantem.

Extra se Matrem Dei sibi applaudentem
respicit.

Sursum Christum Sponsum ad Regnum
gloriæ inuitantem.

Sic ad cœlestes nuptias gestit euolare.

Torrente diuinæ voluptatis perpetuò in-
briatur.

*De signis præcedentibus Iudi-
cium.*

Considera aduentum, & tremenda fa-
cta Anti-Christi.

Persecutionem bonorum, qualis nun-
quam fuit.

Famem, & pestem toto orbe terrarū graf-
fantem.

Quomodo mare insolitis fluctibus, & pro-
cellis agitabitur.

Monstra, & belluæ marinæ in terras cum
fluctibus irrumpent.

Ipsam mare conflagrabit, & aqua fluctuās
ardebit.

Herbæ, plantæ, arbores, rorem emittent
sanguineum.

Palatia, arces, oppida, & vrbes corruent.

Saxa

Saxa faxis, montes montibus collidentur.
 Terra motibus concutietur insolitis.
 Omnes montes vallibus æquabuntur.
 Abijcient se homines in cauernas pauore
 attoniti.
 Stellæ cadere de cælo videbuntur.
 Terra, & quicquid in ea est, igne consume-
 tur.
 Mortuis omnibus, omnium succedet re-
 surrectio.
 Offa mortuorum carnem resument, vt ad-
 sint ad iudicium.
 Tunc fiet cælum nouum, & terra noua.
 Quid tunc eris?

De generali Iudicio.

Considera, quomodo quisque attendit
 sibi ipsi, & non alteri.
 Cerne damnatorum animas in horré-
 dis corporibus.
Considera varietates ordinum, Iudicem
 expectantium.
 Apparebit signum filij hominis in cælo.
 Aspice venientē Iudicem cum summa ma-
 iestate.
 Is erit inflexibilis, cū sit summè iustus.
 Fugere aut occultari nemo poterit, cū sit
 omnipotens.

Nihil

Nihil eum latebit, qui scrutatur corda & renes omnium.

Omnes omnium cogitationes, & facta patebunt omnibus.

Reddenda erit ratio de donis externis, corporis, & animæ.

Nihil omninò inultum remanebit.

Multi erunt accusatores, amicus nullus reprobis.

Bonorum rectè facta coram omnibus prædicabuntur.

Maxima cum lætitia audient boni; Venite benedicti.

Exprobrabuntur malis peccata coram omnibus, & audient: Ite maledicti.

Absorptis in Inferno damnatis, Cœlum iustos amplectetur.

De Inferno.

Considera loci deformitatem, profunditatem, & foetorem.

Vide flammæ sulphureas, & in ipsis damnatos infelices.

Tortorum horribiles formas, atrocitatem & vim indefessam.

Audi horrendos miserorum ululatus, & blasphemias.

Visus torquetur tenebrarum densitate, & demonum præsentia.

Audi.

Auditus maledictionibus continuis, & tormentorum irrisionibus.

Tactus acerbitate ignium, frigorum, & discerptionum.

Gustus incredibili rerum omnium, quæ ibi sunt, amaritudine.

Odoratus terro odore loci, & peccatorum omnium.

Memoria recordatione præteritarum voluptatum.

Intellectus apprehensione æternarum poenarum.

Voluntas acerbissimo odio eorum, qui ibi & in Cælo sunt.

Corpus totum omnibus tormentorum generibus excruciatum.

Anima atrocissimè angitur sine spe relaxationis.

Considera multos damnatos, qui minus quàm tu peccauerunt.

Neminem liberatum iri, qui cum peccato mortali decesserit.

De gloria Paradisi.

Considera loci splendorem, amoenitatem, & amplitudinem.

Quantum sit gaudium videre S. Trinitatem, fontem bonitatis.

Videre

Videre Christum Regem Cœlorum in decore suo.

Beatissimam Virginem, & Sanctos omnes gloriæ plenissimos.

Frui iucundissima eorum omnium consuetudine.

Præditum esse præclaris illis corporis & animæ dotibus.

Frui tam multis, & pretiosis donis, quæ oculus non vidit.

Videre sub pedibus horrendos dæmones, quos Dei munere superasti.

Super caput gloriam sempiternam, quam meritis Christi adeptus.

Præteritæ pœnitentiæ fructus vberimos.

Ita affici de omnium, qui ibi sunt, bonis ut de proprijs.

In omnibus sensibus incredibilem delectationem percipere.

Deum sine fine videre, sine fastidio amare, & sine fatigatione laudare.

Securissimam, & æternam horum omniū bonorum possessionem.

Quam sit miser, qui ob breuem delectationem tantis bonis se priuârit.

Quid agendū tibi sit, ut tanta gaudia possis adipisci.

PARS NONA.

De corporalibus misericordiae operibus.

Misericordiae opera ad corpus ipsum spectantia, sunt: Esurientes pascere, Potum dare sitientibus, Operire nudos, Captiuos redimere, Hospitio peregrinos excipere, Aegros inuisere, Mortuos sepelire. Omnibus denique miseris pro facultate, & necessitate subuenire. Propria autem Christianorum sunt haec officia, quibus proinde à Christo Domino dicitur; Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Et iterum: Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Nam in primis misericordiae opera alumnis suis vitam aeternam conciliant, sicut colligitur ex vltima magni Iudicis sententia. 2. Per ea satisfacit homo pro peccatis suis, & ab igne purgatorio liberatur. 3. Augetur per eadem fiducia in Deum, ac in eternum animi gaudium. Eleemosyna, ait Tobias, ab omni peccato liberat, fiduciaque magna erit coram summo Deo omnibus facientibus eam. 4. Consequitur per ea saepe homo bonorum temporalium copiam, quod innumeris exemplis probari potest.

Luc. 6.

Matth. 8.

Eximia bona operum misericordiae.

Matth. 25.

Tob. 4.

Cōditiones in exercen-

Ceterum vt tantos fructus ea pariant, debent primùm prestari ex vnus Dei amo

re,

re, siue propter Deum, non ob humanum *da miser-*
 aliquem respectum cognationis, affinita- *cordia re-*
 tis, priuati amoris, &c. 2. Abundanter, secū *cessaria.*
 dum cuiusque facultates, & proximorum 1. *Propter*
 necessitates. 3. Alacriter: hilarem enim *da Deum.*
 torem diligit Deus. 4. Cum magna humi- 2. *Abun-*
 litate. Diues enim dat rem vilem, & acci- *danter.*
 pit regnum cœlorum; Vnde non est, quod 3. *Hilariter*
 pauperibus se præferat, quia plus ab illis ac 4. *Humi-*
 cipit, quàm donet. 5. Ex bonis proprijs, nō *liter.*
 alienis; secus si fiat (ait B. Isidorus) non est 5. *Ex bonis*
 officium miserationis, sed emolumentum *proprijs.*
 magnum sceleris. 6. Sine spe remu- 6. *Sine spe*
 nationis sibi à proximo faciendæ: alio- *remunera-*
 qui mutuum esset, non eleemosyna. *tionis.*
 testamen à paupere sperari oratio. Vtile
 autem est ad has conditiones exactè ser-
 uandas, non in quouis paupere quantum-
 uis vili, & lacero, Christum Dominum
 mentis oculis intueri; qui dixit, iuramento
 etiam interposito, ad fidem magis omni-
 bus faciendam; Quod vni ex minimis meis
 fecistis, mihi fecistis.

 PARS X.

De spiritualibus misericordia operibus.

Ignorantes docere, peccantes corrigere,
 dubitantibus rectè consulere, pro salute
 proximi Deum orare, mœstos cōsolari,
 ferre

*Vix vlli ab
exercendis
his Miseri-
cordia ope-
ribus excu-
santur.*

ferre patienter iniurias, offensam remitte-
re, opera sunt misericordiae ad salutem ani-
me pertinentia, quae eò prioribus excellunt,
quo anima corpore praestat, & quo anima-
rum salus curae Deo magis est quam corpo-
rum. Et quidem si ex penuria & paupertate
excusari nonnulli possunt ab executione
corporalis misericordiae; à spirituali tamè
praestanda misericordia vix possunt vlli ex-
cusari; & minimum certè apud Deum ex-
cusabuntur Sodales, literatiq; viri, si cum
facultas datur (& datur ea saepe) eam praes-
tare omiserint. Quocirca ingenij, iudicij,
memoriae, eloquentiae, scientiaeq; munera,
tanquam credita sibi à Deo talenta, ad su-
am, & aliorum salutem expendere debent,
nunquam verò in terra desodere, occulta-
reve, nisi plagis vapulare multis velint;
multò verò minus in suam aliorumve perdi-
ciem (quod diabolicum planè est) còverte-
re. Duo autè potissima sunt spiritualis mi-
sericordiae officia; Ignorantes docere, &
peccantes corrigere; hoc est, ab errore ad
veritatem, & à peccato ad virtutem proxi-
mos inducere. Primum fit exponendis Chri-
stianae fidei elementis, siue catechizandis
rudibus in ijs quae ad fidem de Mysterio S.
Trinitatis, de Incarnatione filij Dei, de pec-
cato originali, de generis humani per Chri-
stum mediatorum redemptione, de animae
immor-

immortalitate, de gloria æterna promissa bonis, & æterna gehenna præparata malis; Item de reali præsentia Christi IESU in Eucharistia, & alijs id genus ad fidem, & salutem necessarijs. Secundum verò declarādis Decalogi, & Ecclesiæ præceptis, Sacramentorum Pœnitentiæ, & Eucharistię necessitate, usu, & fructu; operibus Iustitiæ Christianæ, quatuor Nouissimis, &c. Ad *Quomodo* hæc autem alacrius obeunda, in memoriā *peccantes* reuocanda est primum dignitas animarū *corrigendi*.
 2. Christi IESU vita & labores & mors pro earum salute suscepta. 3. Gloriæ magnitudo proposita ijs, qui hæc caritatis officia proximis detulerint. Qui docti fuerint (ait Daniel) fulgebunt quasi splendor firmamētis; & qui ad Iustitiam erudiūt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.

 PARS XI.

*Quæ caritas & sibi, & alijs infirmis
 Christianè exercenda sit.*

NVLLA maior exercendę caritatis vel sibi, vel alijs imposita est Christiano homini necessitas, quàm in graui aliqua infirmitate corporis, vt animæ benè & maturè consulatur.

Q

Prima

1. Cura circa
aegrotū,
est animæ
salus.

Prima ergo cura versari debet circa animæ statum, vt scilicet aegrotus toto corde se conuertat ad Deum, agnoscatque immissum morbum, tãquam salutare quoddam pharmacū contra peccata omnia præteritæ vitæ, tanquam symbolum aliquod mortis aliquando subeunde, signū fragilitatis humanæ, &c. propterea patienter & libenter tanquam donum Dei, non sine gratiarum actione accipiendum. Habeat ergo aegrotus curam magnam instituendæ integræ confessionis: cogitet num faciendæ aliqua vel famæ, vel pecuniarum, vel aliarū rerum restitutio; num reconciliandus sit abs se læsis, & id genus alia ad salutem pertinentia expendat. Quibus peractis dignè peractis præparet se ad dignè sumendū venerabile Sacramentum cum summa humilitate, fide, spe, & dilectione.

2. Est bonorum dispositio.

Secunda cura est; vt si ingrauescit morbus, & periculum aliquod vitæ deserendæ immineat, curentur maturè ea quæ ad corporis & bonorum dispositionem spectant; hæc enim omnia ad salutem, & quietē animæ faciunt. Itaq; (si coniugatus sit) vxori, liberis, consanguineis, & ijs, quorum curā suscepit, familiæq; suæ prouideat, eaq; expediat quæ ad officium suum, vel administrationem pertinent. Deinde cogitet quæ ad sepulturam, vel exequias spectent, vt ea
omnia

omnia absq; pompa ad decentem modera-
tionem reuocetur. Tum verò de bonis di-
sponat (si antè nō fecerit) per iustū & pium
testamentum. Si præter bona, quæ credito-
ribus (quibus primū satisfieri debet) & he-
redibus debentur, suppetat facultas ad fa-
ciendum aliqua pia legata, non desit infir-
mus officio suo, quando quidem ea confe-
rant ad maiorem satisfactionem pro pœ-
nis, & maius meritum beati iudinis; si mo-
dò referantur ad bonum finē, ad Dei glo-
riam, & proximorū salutem, non in aliquā
vanam sui memoriam. Ea porrò legata in
primis ægroto cordi sint, quæ sunt maio-
ris caritatis, quæq; ad proximos iuuandos
videntur magis opportuna. Videlicet

Quæ spectant ad animarum in purgatorio
subuentionem;

Vel, ad religiosorum paupertatem patien-
tium subsidium;

Vel, ad pauperum, qui honestè mendicare
non possunt, auxilium.

Vel, ad studiosorum egentium leuandam
penuriam;

Vel, ad captiuorum redemptionem;

Vel, ad pauperum puellarum dotatio-
nem;

Vel, ad orphanorum, viduarumq; susten-
tationem;

Vel, ad pauperum propter debita carceri-
bus

bus inclusorum liberationem.

Vel denique, ad hospitalium, aliorumque
piorum locorum, aut operum subleua-
tionem spectant.

3. *Cura est
de Sac. ex-
treme Un-
ctionis.*

3. Adhæc curandum seriò & diligenter, vt
sacræ Vnctionis sacramento muniatur in-
firmus, idque maturè fiat, priusquam in
delirium, vel sensuum hebetudinem in-
cidat.

4. *Tu uadus
infirmus in
ijs quæ per-
tinent ad
exercitatio-
nem fidei.*

4. Prætereà debet præ ceteris iuari egro-
tus in his, quæ pertinet ad exercitationem
fidei, spei, caritatis, virtutisque patientiæ.
Subinde ergo erit illi recitandum Symbo-
lum, repetendaque fidei suæ protestatio.
Excitandus etiam erit in spem maximam
diuinæ misericordiæ. Sed & inflammadus
ad caritatem, vt Deum super omnia amet,
illi sese totum donet, & permittat, suamque
omnem voluntatem cum diuina confor-
met, corpus & animam in manus eius re-
signet, &c. Et quicquid est in morbo dolo-
ris, vel pœnarum, generosè, fortiter, & pa-
tienter sustineat: nihil per impatientiam
dicat, aut faciat, ne meriti patientiæ, quod
est maximum, perdat; sed potius cum gra-
tiarum actione dolores omnes, tanquam
flagellum quoddam paternum excipiat,
ad præteritarum culparum satisfactionē,
maiolemque gloriæ suæ coronam. Nec o-
mittat virtutem obedientiæ exercere; in

qua,

qua, & cum qua, inclinato capite, Christus mortuus est, cum erga medicos corporales, & eos, qui illi adsunt, iuuant, & curant; tum erga spirituales medicos, quorum dicto in omnibus auscultet.

5. Sed & ægrotus frequenter oculos suos *5 Debet* in effigiem Christi crucifixi, quæ semper *grotus crucifixi Iesu* illi debet esse proposita, conuertat; ab eo *semper esse* patientiæ, & ceterarum virtutum perseuerantiam imploret, felicemq; egressum ex *memor.* hoc mûdo merito passionis eius impetret. Inuocet etiam crebrò B. Virg. in auxilium, recitando sæpè versiculum; Maria mater gratiæ, &c. Inuocet quoque S. Michaëlem Archangelum, Angelum custodem, Sanctum suum Patronum, & alios, in quibus habere deuotionem est solitus, & demùm SS. omnes, vt intercedant pro eo, eumque adiuuent suis suffragijs, & meritis. Habeat & aquam lustralem, qua adspargatur, & cætera precum adminicula, quibus excitetur.

Agonizantem iuuant in primis oratio Sacerdotis. 2. orationes aliorum præfentium. 3. eleëmofynæ, vota, ieiunia, afflictiones corporis, piæ aliæ actiones, & Missarum præcipuè sacrificia, quibus omnibus petatur, vt Dominus infirmo sit propitius; & vel ei restituere dignetur sanitatem; si ad melius seruiendum ei expedit;

Q 3 vel

vel si ex hoc seculo transferre in aliud vo-
let, ipsum bene disponat ad æternæ foeli-
citatæ consecutionem. 4. Aqua benedi-
cta, cereus sacer, imago crucifixi. 5. com-
mendatio animæ secundum communē Ec-
clesiæ ritū. 6. Remotio ab agonizantis aspe-
ctu eorū omnium, qui bonam eius præpa-
rationē ad moriendū impedire possunt
vt esse solēt per sepe filij, & vxor, qui potius
humanos affectus quàm spirituales pro-
uocarent: fecus, si essent spirituales, & ad
iuuandū infirmum idonei crederentur. Sed
& tempore morbi, non debet permitti, vt
amici, consanguinei, & affines cum infir-
mo de rebus huius mundi agant, quando
potissimū testamentum, voluntatemq;
suam vltimam constituit, & declarauit.

PARS XII.

*Orationes quas dicere infirmi, & qua
pro illis etiam ab alijs reci-
tari possunt.*

*Oratio e-
groti ad re-
parationem
vitæ antea-
ræ.*

Domine Iesu Christe, reparator meus
es tu, instaure ergo quæso, quæ ego
destruxi in meipso, abutendo donis
tuis ingratiſſimè contra te; & in proximis
malo exemplo, verbis, & actionibus meis
ipsum offendens. Repara quæso detrimen-
ta vitæ meæ, quam heu nimis inutiliter,
& ma-

& malè transegi, amittendo dona tua, & omittendo quæ agere ad profectum meū, & proximorū debui: sed tu de thesauro tuo inexhausto refarcire potes omnia hæc dāna. Supple etiam amantissime Domine I E S V imperfectionem actionum mearum, quæ propter tepiditatem meam, & admixtionem vanitatis, & aliarum mearum imperfectionum, ex parte mea exigui sunt valoris, & meriti, nisi de tua plenitudine earum defectū suppleueris. Coniunge obsecro indignissimum obsequium meum cū omnibus quæ egisti, & passus es extam perfecta caritate & obedientia, & cum diuitijs satisfactionum, & meritorum dilectionis tuæ, Patri æterno illud offerre digneris, vt de tua plenitudine paupertas mea ditetur coram diuina iustitia, & bonitate. Amen.

Domine Iesu Christe, credo quod Deus *Precatio* *lia aegroti*
 meus, & redemptor meus es tu; & quicquid *per S. Ecclesiam Catholicam proponis cre-* *fidem suam*
 per S. Ecclesiam Catholicam proponis cre- *dendum, fideliter, & firmiter credo, & protestantis*
 dendum, fideliter, & firmiter credo, & *in ea fide protestor me velle viuere, & mo-* *se Deo*
 in ea fide protestor me velle viuere, & mo- *ri. Doleo ex animo quod te bonitatē sum-* *resignantis.*
 ri. Doleo ex animo quod te bonitatē sum-
 mam offenderim; peto mihi humiliter
 condonari per sanguinem, & vitam tuam,
 quam pro mea salute profudisti, quic-
 quid contra te Creatorem, & redempto-
 rem meum, quicquid contra SS. matris

meæ Ecclesiæ decreta & mandata, tam per
 commissionem, quàm per omissionem per-
 petraui. Et si quid vel oblitus sum, vel non
 cognosco, quòd offenderit maiestatem tu-
 am, de eo illuminari cupio, & pœnitere, &
 cõteri, & interim de omnibus veniam pe-
 to, cum firmissimo proposito ab ijs dein-
 ceptis abstinendi. Omnibus qui me offen-
 derunt ex corde, & libèter offensas omnes
 propter te dimitto; Et si quem ego offendi,
 precor etiam mihi veniam dari; & si quid
 alicuius est apud me, quãtum teneor, & fa-
 cultates meæ se extendunt, volo satisfieri
 omnibus, quib⁹ debeo. Spero in diuina tua
 misericordia, & in hoc sanguine, quẽ pro
 me effudisti tanta cum caritate, quod me,
 licet indignum, saluum facies, & adimple-
 bis me lætitia cum vultu tuo; & vt id fa-
 cias, per sanctam passionem, & mortem
 tuam deprecor. In manus tuas, Domine,
 commendo spiritum meum: resigno in eis
 voluntatem meam, & subijcio illam tuæ
 sanctissimæ voluntati, vt de vita, & morte
 mea facias secundum beneplacitũ tuum;
 tantũ effice & dona, vt ego toto te corde
 & tota mente diligam, laudem, & benedi-
 cam in æternum.

Precatio ad Sub tuum p̄sidium confugimus san-
virginem cta Dei genitrix, nostras deprecationes ne
Deiparam. despicias in necessitatibus, sed à cunctis pe-
 riculis

riculis libera nos semper virgo gloriosa, & benedicta. Alumnus ego fui tuus, ô benedicta mater, Sodalitatis familięque tibi sacrę filius extiti; sed noui admittas in boni Sodalıs officio negligentias meas, quas mihi condonari à tua benigna pietate rogo; suscipe me, si nõ filium, seruũ certè tuum; ac cæterorum Sodalium, vniuersęque per orbem familię meritis, precibus, suffragijs placata, admitte meas preces, quas in finem misericordię tuę effundo; & felicem liberumq; ab hostibus exitum dona, vt te aliquando cum Angelis, sanctisque omnibus benignissimam Dei matrem, reginamq; colere, & videre æternum possim, Amen.

Maria mater gratię, mater misericordię, &c.

Sanctę Michaël Archangele, defende *Ad S. M.* me in prælio, vt non peream in tremendo *chaelem, et* iudicio. Precor vos omnes SS. Angeli, & omnes *Ang.* Archangeli, vt vestra intercessione mihi *gelos.* detur auxilium, & patientia, vt nullus mihi inimicus noceat, Amen.

Angele Dei, qui mei es custos, me tibi *Ad Patro-* cõmissum pietate superna, in mortis hora *num.* illumina, custodi, rege & gubernas, Amen.

O sanctę N. in te spem, & confidentiam mihi apud Deum patrocinandı collocaui; nunc maximè tuo mihi opus est auxilios

Q 5

xilios

xilio; succurre igitur in hoc extreme necessitatis meæ articulo.

Precationes pro infirmo.

DEus, in cuius libro sunt vocabula notata mortalium, concede quæsumus famulo tuo N. veniam delictorum omnium, & præsta, ut quem immensus languor excruciat, tua miseratio reparet ad medelam: & sicut admissio piaculi adduxit dolorem, adducat etiam cōfessio salutaris optabilem sanitatem Per Christum, &c.

Respice, quæsumus Domine, famulum tuum N. infirmitate corporis laborantem, & animam refove, quam creasti, ut castigationibus emundata, continuo se sentiat tua medicina saluatam. Per Christum Dominum nostrum Amen.

Pro agonizante.

Deus misericordiæ, Deus clemens qui secundum multitudinē miserationum tuarum, peccata poenitentium deles, & præteritorum criminum culpas, venia remissionis euacuas; respice propitius super hunc famulum tuum, & remissionem sibi omnium peccatorum suorum tota cordis cōfessione poscentem deprecatus exaudi. Renoua in eo piissime pater, quicquid terrena fragilitate corruptum, vel quicquid diabolica fraude violatū est, & unitati corporis

poris Ecclesiæ membrum redēptionis ad-
necte. Misere domine gemitū, misere
lachrymarum eius, & non habentem fi-
duciam, nisi in tua misericordia, ad tuę Sa-
cramentum reconciliationis admitte. Per
Christum, &c.

Ascendant ad te, Domine, preces nostrę,
& animam famuli tui N. gaudia æterna su-
cipiant; vt quem fecisti adoptionis partici-
pem, iubeas hæreditatis tuę esse confor-
tem. Per Dominum nostrum, &c.

*Sub exitu
animæ de
corpore.*

PARS XIII.

*Quòd Misericordia vita defunctis meri-
tò impendenda sit.*

EA duobus officijs continetur: oratio-
ne & precibus, alijsque subsidijs pro sa-
lute animæ præstandis; & obsequio, quod
deferendo corpori ad sacram sepulturam
debetur. Vtrumque munus, magnæ ca-
ritatis & misericordiæ officium est; Soda-
libus, alijsque Christianis, non propin-
quis tantum & notis, sed externis quoque,
& ignotis, non omittendum; id potis-
simum quod animæ defertur, quæ eo am-
plius aliorum auxilijs opus habet, quo mi-
nus se iuuare potest: & quo grauior, & ter-
ribilior est ignis, ad quem nõ omninò ex-
purgatæ animæ amandatur, donec perfol-

Q 6 uerinat

*Enarrat. in
Psalm. 37.*

*De vera &
falsa pœnit.*

uerint vel per se se patiendo, vel per alios
satisfaciendo vsque ad vltimum quadran-
tem. Qualis, quantusque sit ignis purgato-
rius, beatus Augustinus alicubi docet: Gra-
uior, inquit, erit ille ignis, quam quicquid
potest homo pati in hac vita. Et alio loco:
Hic ignis etsi eternus non sit, miro tamen
modo est grauis: Excellit enim omnem
pœnam, quam vnquam passus est aliquis
in hoc mundo. Idem cum D. Augustino
fentiunt D. Gregorius, SS. Beda, Anselmus,
Bernardus, & alij. Quocirca manifestum e-
uadit, nullam maiorem vlli mortalium
præstari posse misericordiam, quam ani-
mabus in eo igne agentibus. Non ignora-
bat id B. Christina, vulgo mirabilis dicta; q̄
è viuis ablata, cū deducta ab Angelis fuis-
set ad locum tenebrosum, ac horrendum,
animabus hominum plenum, ibiq; tormē-
ta vidisset horrenda, terribilia, narrationē
omnem superantia, accepissetq; purgato-
rium esse; tandē deducta ad Christum, ob-
lationem sibi factam videt vel beatitudine
iam perfruendi, vel resumpto corpore, per
opera pœnitentiæ satisfaciendi pro anima-
bus à se in purgatorio visis. Respondit er-
go velle se eius rei causa, corpori restitui:
quod & factū est. Vidisses ergo illam nunc
in ardentibus fornaces sese proijcere, nunc
in ignem, nunc in cacobos grandes bul-
licenti

lienti aqua plenos: nunc sub aquis gelu con-
 strictis multos dies cōtinuos hærere; nunc
 in mortuorum ingredi sepulchra, ibique
 diu iacere; nunc in patibulis inter latro-
 nes dies aliquot dependere; nunc alia id
 genus pœnitentiæ explere opera: in qui-
 bus omnibus tantos persentiebat dolores,
 vt inclamaret aliquando altissimè, & par-
 turientis instar eiularet: sed tamen illæsa
 semper, & ad novos dolores integra, ex ig-
 ne, & incen diis emergebat.

PARS XIII.

*Septem suffragiorum genera, quibus de-
 functorum animæ iuuantur.*

Primum, lachrymæ. 2. Oratio: quæ duo
 quàm profint ægrôtis, fidem faciunt
 exempla plurima. S. Odilo Abbas Clu-
 niacensis cùm auditas in quibusdam Sici-
 liæ montibus, & speluncis animarum vo-
 ciferationes accepisset, à se, religiosisque
 sui ordinis, querulis lamentationibus o-
 pem implorantium; decreto generali con-
 stituit, vt per sua omnia monasteria, po-
 stridie SS. omnium; Animarum in Chri-
 sto quiescentium memoria fieret. Quam
 quidem misericordiæ plenissimam consti-
 tutionem comprobauit postea Romana
 Ecclesia, & ybique locorum fixam esse, ra-
 tamque

tamque voluit. Hac verò ætate P. Franciscus Xaverius, vt in eius vita scribitur, singulari cura & pietate animas defunctorum profecutus est. Itaque Malacæ cum esset, quod est nobile Indiarum emporium, post Solis occasum urbem obiens, incolas tintinnabulo excitatos solemniter carmine, siue cantu admonebat, vt pro cruciatis purgatorio igne animis, proque hominibus in peccato mortali existentibus diuinam clementiam implorarent. Illo abeunte ad alias Insulas Indiarum, promulgandi Euan-gelij causa, ciuitas Malacensis, instituti, desiderijq; Sancti viri memor certum constituit hominem, qui altera manu laternam, altera tintinnabulum gerens, id ipsum primis tenebris faceret. Quod institutum ab vrbe Malaca in Indiæ, Moluci, vltimique orientis vrbes, atque oppida manauit, hodieque viget, magno mortuorum, viuorumque bono.

3. Suffragium sunt ieiunia, & corporis asperitates. S. Dominicus singulis noctibus ter catena ferrea in dorsum suum sæuiebat; primò quidem pro seipso; tum pro peccatoribus in mūdo degentibus; tertio pro animabus pœnas in purgatorio luentibus. 4. Vigiliæ. 5. Eleemosynæ. 6. Restitutiones, piæque legata, quæ à morientibus fiunt. 7. Missæ sacrificium, quo nihil præsentius.

Præca.

Precationes pro defunctis.

P Salmus Miserere, & De profundis, quo *cum agro-*
 finito Kyrie eleyson. *Christe eleyson* *tus iam ex-*
 Kyrie eleyson. *spirauit.*

Pater noster, &c. Et ne nos inducas, &c.

℣. A porta inferi. ℞. Erue Domine ani-
 mas eorum.

℣. Credo videre bona Domini. ℞. In
 terra uiuentium.

℣. Ne tradas Domine bestijs animas
 confitentium tibi.

℞. Et animas pauperum tuorum ne ob-
 liuiscaris in finem.

Requiem æternam, &c. Et lux &c.

Domine exaudi, &c. Et cla. &c.

Oremus. Commendamus tibi Domi-
 ne animam famuli tui N. vt defunctus se-
 culo tibi uiuat, & quæ per fragilitatem hu-
 manæ cõuersationis admisit, tu uenia mi-
 sericordissimæ pietatis absterge. Per Chri-
 stum, &c.

Omnipotens sempiterne Deus, cui nun-
 quàm sine spe misericordiæ supplicatur,
 propitiare animæ famuli tui N. vt qui de
 hac vita in tui nominis confessione deces-
 sit, sanctorum tuorum numero facias ag-
 gregari. Per Christum, &c.

Per ora

Peroratio ad Sodales.

ATque hæc sunt Sodales optimi (vt
principiis extrema respondeant) quæ
huic Manuali inferenda duximus;
pauca, vt videtis, ex multis; quæ tamē benè
comparatis animis esse possint satis, si mo-
dò (quod rogamus, & faciendum decerni-
mus) huic Manuali officium B. Virginis, &
quæ eo comprehendi solent adiungatis.
Supplebunt cætera publicæ exhortationes,
quæ non raræ sunt in Congregatione, pri-
uati conceptus, & Meditationes, quas fre-
quentes esse par est, ipsa Spiritus sancti vn-
ctio, quæ (D. Ioāne teste) docebit vos de om-
nibus; Mariæ in super parentis, & patronæ
vestræ, adminicula, quæ alumnis suis con-
tinenter sufficit; vsus deniq; Exercitiorum
horum assiduus, quem singulariter vobis
omnibus commendamus. Hic enim si ad-
sit, & quotidie quidem adsit, longè vobis
futura est potior & libris, & præceptis
omnibus.

1. Ioan. 2.

FINIS MANUALIS.

Laus Deo, virginique Matri.

INDEX